

IDRETTSLAG. ET.

SULITJELMA

Stiftet

15.3.1893

M

A

L

M

75 år

Kommentar til beretningen

Denne 75 års jubileumsberetning er blitt til under noe vanskelige forhold. Redaksjonskomiteen har etter beste evne forsøkt å samle alt tilgjengelig stoff om laget og det er lagt stor vekt på de historiske data. Imidlertid er mange av de gamle protokoller kommet bort slik at en fullstendig rekonstruering av lagets virksomhet har vært vanskelig. En annen ting som har gjort oppgaven vrien er at Malm-navnet først kommer inn i bildet i 1922 og at de fleste av lagets grupper opprinnelig er oppstått som egne lag for så etter hvert å bli slått sammen med Malm. Således er Sulitjelma Skiklubb en direkte forløper til Malm.

Redaksjonskomiteen har valgt å presentere en forholdsvis kort og konsentrert jubileumsberetning med gruppevis inndeling. Når alt stoff er samlet inn skal det så etter planen utarbeides en mer fyldig og detaljert 75 års beretning, eventuelt også med billedstoff.

I denne beretningen er det nevnt mange navn og resultater. Vi er klar over at mange flere burde fått den omtale de fortjener for sin innsats i disse årene. Det får imidlertid komme i neste omgang. Om noen derfor skulle synes at beretningen virker noe mangelfull, er det altså ikke viljen det har skortet på.

I redaksjonskomiteen:

Knut Arnestad
Tormod Eriksen
Ove Hjemgaard

SKIGRUPPEN

Den eldste av IL "Malm's" grupper er skigruppen. Stiftelsen fant sted i mars 1895 under navnet Sulitjelma Skiklubb, og det første styret besto av herrene dr. Møller, formann, Lindquist, kontorist Fr. Larsen og materialforvalter Eivind Sannes. Dr. Møller ble valgt som den første formann.

Arbeidet i klubben startet opp umiddelbart etter stiftelsen, og allerede i april samme år ble den første skikonkurranse avviklet. Utstyret for de aktive var nordlands- eller lappski av bjørk med bløte lappebindinger. Men etter som to av klubbens medlemmer høsten 1895 gikk til anskaffelse av telemarkski, kan en si at utviklingen når det gjaldt skiutstyr begynte parallelt med stiftelsen av klubben. Disse skiene fikk imidlertid en noe ublid skjebne idet de ble knekket samme vinter i en bakke mellom hotellet og det gamle posthuset. Denne hoppbakken var for øvrig den første hoppbakke som ble benyttet til trening.

Den aller første konkurransebakke ble anlagt på Granheia hvor de årlige hoppkonkurranser ble avviklet gjennom en årrekke. Senere gikk en over til å benytte den store "Rydningbakken", men fra og med 1912 ble alle hoppkonkurranser avviklet i den da nyanlagte Tangenhammeren.

Den første offisielle konkurranse i klubbens regi foregikk altså i april 1895» Start og innkomst for langrennet var lagt til Granheia, og løypa gikk via Jakobsbakken og Fagerli tilbake til startstedet. 16 løpere deltok i debut-rennet som skulle vise seg å bli litt av en dramatisk affære. Natten før rennet falt det 5/4 m nysnø, og en halv time før start ble to mann sendt avgårde for å gå opp løypa. Det snedde og blåste jevnt under rennet, noe som skapte store vansker for deltakerne da løypa ikke var oppmerket.

De fleste løperne greide turen til Jakobsbakken forholdsvis bra, men på nedturen mot Fagerli ble løypegåerne innhentet av førstemann i sporet, og nå oppsto det en del forviklinger. Løypegåerne var nemlig helt utkjørte av brøytingen gjennom den meterhøye snøen, og de forlangte å få gå i sporet etter løperne.

For å hjelpe de utslitte karene ble det besluttet å vente til alle løperne var kommet etter, så en kunne skifte om å brøyte løype.

På denne måten kom alle deltakerne samlet inn til mål hvilket bl.a. resulterte i at løperen med start nr. 1 ble sist, mens den sist startende gikk først over mål og ble vinner av rennet. I det etterfølgende hopprenn ble det ikke utdelt premier da flere av løperne simpelthen ikke turde å hoppe, og flere av deltakerne benyttet stav.

Heller ikke i en hoppkonkurranse året etter ble noen av deltakerne funnet verdige å tildeles premier.

PREMIEHØSTEN BEGYNNER OG KLUBBEN TAR SIN KONGEPOKAL NR. 1

I 1896 ble daværende ing. Quale valgt inn i skiklubbens styre. Han var selv både hopp- og langrennsløper, og hans inntreden i administrasjonen skapte mere fart i arrangementene. Da dr. Møller reiste fra stedet, ble den nye verkslegen dr. L. Severin Pettersen valgt til ny formann, mens ing. Quale ble nestformann. Våren 1896 innbød klubben til et renn åpent for alle nordlendinger men bare løpere fra Bodø møtte fram. Året etter overtok ing. Quale formannsvervet og innehadde dette til han i 1905 flyttet til Alta. I 1898 ble en tropp Sulitjelma-løpere sendt til et større renn i Tromsø, hvor bl.a. Johan Rognmo erobret den første kongepokal som var satt opp i Nord-Norge. Samme år fikk også Rognmo Sulitjelma-medaljen, den første av dette slaget som var utdelt.

En annen løper som gjorde seg bemerket på den tiden var Thomas Østensen. Med sine mange dame- og ekstrapremier i hopp ble han gjennom flere år kalt for Sulitjelmas Tullin Thams. Resultatene som klubbens løpere oppnådde var bemerkelsesverdige, tatt i betraktning av det dårlige utstyret. Helt fram til 1900-tallet ble det benyttet nordlandsski med løs- eller spanskrørbinding. Senere fikk man jern-ører med langrem. Foruten det faste årlige klubbrenn avholdtes det også hvert år treningsrenn, sløyferenn og klubb utflukter. Utfluktene var preget av sund livsglede og kameratskap. Det var ingen forskjell på doktoren, ingeniøren og gruvearbeideren. Under utfluktene ble det drevet iherdig trening i hopp.

KLUBBEN FÅR SKIHYTTE

At skiidretten og skiklubben var populær på stedet fikk en et godt eksempel på da planene om å bygge en skihytte begynte å ta form. På en tilstelning hvor ing. Quale var primus motor kom det inn over 1600.- kr. netto, og dermed var hytte-spørsmålet nesten løst. Grubeselskapet stilte gratis tomt til disposisjon på det som senere ble kalt Skihytteodden, og videre ble det ordnet med gratis frakt av materialer fra Finneid til Kjelvann. Høsten 1905 var hytta kommet undertak, men den ble august 1904. Dette foregikk ved en festlig tilstelning for medlemmene. I de første årene ble det arrangert mange utflukter til skihytta, også fakkelturer.

Men i begynnelsen av tyveårene dabbet interessen for hytta av, den sto ubenyttet i lange perioder og den ble da revet og flyttet til Stordalen. Den ble imidlertid aldri gjort helt ferdig og heller ikke tatt i bruk, og plutselig en natt brant den ned. I flere år var så klubben uten skihytte, men i 1934, 6 år etter at klubben var gått inn som egen gruppe i IL Malm, sto den nye skihytta ved Kjelvann ferdig. I de senere år er den utbygget og restaurert slik at laget i dag rår over en prektig og moderne skihytte.

STORHETSTIDEN 1915 - 1940

Da den kjente skiløperen Otto Tangen kom til Sulitjelma i 1912 overtok han etter hvert ledelsen av klubben. Under hans ledelse ble mange dyktige unggutter lært opp til gode skiløpere hvorav flere senere ble blant Nord-Norges beste.

På Tangens initiativ ble hoppkonkurransene flyttet til Hammeren, og bakken fikk etter ham navnet Tangenhammeren. Denne skibakken var allerede på et tidligere tidspunkt tatt i bruk som trenings - bakke, men mange syntes den var i største laget. Det kan vel trygt sies at det var Otto Tangen som la grunnlaget for den sterke posisjon skiklubben etter hvert fikk. Av dyktige og til dels fremragende skiløpere har klubben hatt mange, også på spinesiden. Hvis slalåm og utforrenn hadde vært konkurransegrener på den tida Anna Anfinsen herjet som verst ville klubben etter all sannsynlighet hatt en Norgesmester i disse skidisipliner.

På sverdsiden har vi nevnt Johan Rognum som erobret klubbens første kongepokal. Kongepokal nr. 2 ble hentet hjem av Karl Johansen ved sin seier i landsrennet i Saltdal i 1921.

Klubbens største kombinertløper gjennom tidene er imidlertid Sverre Salamonsen som ved sine seire i Hovedrennet for Nord-Norge i 1933 - 34 og 36 erobret hele tre kongepokaler. Videre vant han andre premie i kombinert under Norgesmesterskapet i 1933 og har gode plasseringer i Holmenkollen både på 50 km og i kombinert. I 1934 var han med på det norske laget ved Verdensmesterskapet i Solefteå i Sverige. Ved samme VM hadde også laget en annen deltaker på det norske laget, nemlig Trygve Edin som oppnådde en fin 6.plass i spesielt hopp. En annen skiløper som også har utmerket seg er Oskar Testad. Han var kjent som en særdeles flott hopper, og i Narvik ble en så begeistret for hans stil at et hoppbilde av ham ble brukt som motiv på klubbens hytteservice. I mars 1925 satte han også verdensrekord i et renn i Fløybakken i Saltdal hoppet 59 m. Av andre kan nevnes Wulf Dobakk, John Hoff, Sigurd Østensen, Otto Lunde m. fl. Fra 1914 og utover var Bjarne Braaten en av distriktets beste kombinertløpere.

Men også andre løpere har vært med og gjort sitt til å befeste lagets ry innen skiidretten. Som for eksempel Gunnar Johansen, Harald Hagen, Magne og Osvald Brandt, Sverre Åsen, Harald Stenbakk, Kåre Næss, Thormod Lillejord, Hjalmar og John Lunde samt Håkon og Kåre Øren. Alle disse løperne hadde sin glanstid før siste krig, og en kan vel på en måte si at laget hadde sin storhetstid i årene 1915 - 1940. Men også i perioden 1946 - 1950 var det en rekke løpere som gjorde seg bemerket, med blant annet Henry Bottenvann, Harald Hagen, Kåre Eriksen, Peder Botten, Harald Lunde, Bjarne Kojan og Arne Opheim i spissen.

At skisporten i Sulitjelma så godt som alltid har vært omfattet med en enorm interesse, illustreres kanskje best gjennom den kjensgjerning at det i sin tid var hele tre skiklubber på stedet. Den eldste av de to andre klubbene var Sandnes Skiklubb, som ble stiftet i 1914 og oppløst i 1920, da den ble slått sammen med Sulitjelma Skiklubb. Denne klubben hadde også mange gode løpere, og blant de fremste var Hans Laksåbakk, Leonard Næss, Magne Arnestad, Alfred og Petter Tverelv samt Randor Vågen. Av yngre løpere var Karl Kvam, Guttorm Jordbro, Hans Ahlstrøm med flere. Ved et skirenn på Fauske i 1914 gjorde klubbens løpere rent bord. Her startet for første gang Hans Laksåbakk som da var nesten 40 år gammel.

I 1916 ble kretsrennet holdt i Sulitjelma med Sandnes Skiklubb som arrangør. Alfred Tverelv vant her det kombinerte renn, mens Magne Arnestad vant spesielt hopp for eldste klasse.

Charlotta Skiklubb eksisterte i årene 1919 - 1921, da også denne ble slått sammen med Sulitjelma Skiklubb. Den hadde i likhet med de to andre klubbene mange dyktige løpere som altså etter hvert ble samlet i en

klubb. I 1928 gikk så Sulitjelma Skiklubb og Malm sammen til ett lag.

At den virkelige store glansperioden for lagets skiløpere ebbet ut like før krigen satte en stopper for den offisielle idrettslige aktivitet, kan kanskje best illustreres ved et eksempel fra Landsrennet i Svolvær som ble arrangert 17. 18. og 19. mars 1940. Til dette rennet sendte laget 5 løpere, nemlig Sverre Salamonsen, Harald Hagen, Trygve Edin, Thormod Lillejord og Sverre Øren. Disse erobret tilsammen 14 premier. Harald Hagen vant spesielt langrenn over 17 km. og fikk 2. premie i kombinert. Sverre Salamonsen vant 50. km og kombinert, Thormod Lillejord seiret i hoppklassen og fikk 1. premie i spesielt. Trygve Edin erobret Damenes pokal og 3. premie i kombinert, mens Sverre Øren sørget for seieren i hopp for yngste klasse og tok dessuten en 2. premie i en ekstra hoppklasse. Endelig vant Salamonsen, Edin og Hagen pokalen for beste 3. manns lag. Likeså pokalen for beste lag i hopp. Det hører med til historien at det var temmelig ryddig på premiebordet etter at Malm-guttene hadde forsynt seg.

SULITJELMA - NORD-NORGES KONGSBERG

Det var således ikke uten grunn at Sulitjelma i sin tid ble kalt for Nord-Norges Kongsberg. Stedet med sitt skimiljø var kjent over hele landet, Malm-løperne var populære overalt hvor de deltok, og det var aldri vanskelig for laget å få kjente løpere sørfra til å delta i renn i gruvebyen.

Sulitjelma har hatt besøk av størrelser som Ole Stene, Arne Rustadstuen, Konrad Nordfjellmark, Emil Kvanlid, Reidar Andersen, Asbjørn Ruud, Olav Økern bare for å nevne noen. I begynnelsen av 50-årene sto Malm som arrangør av et større landsrenn, hvor for øvrig Stenen vant kombinert med Rustadstuen og Sverre Salamonsen på henholdsvis andre og tredjeplass. Oskar Testad vant ved den anledningen Damepokalen. Det siste store arrangementet før krigen var Hovedrennet for Nord- Norge i 1938 hvor blant annet Emil Kvanlid vant den oppsatte kongepokal.

Etter krigen har laget hatt avviklingen av et Nord-Norsk Mesterskap på ski. Det skjedde i 1947- Også her var det kamp om kongepokalen, som gikk til Kåre Østerdal.

SKIGRUPPEN I DE SENERE ÅR

Etter 1950 har skigruppen aldri maktet å komme opp mot tidligere nivå. Bare sporadisk har en kunnet oppvise løpere av klasse. Årsakene til dette kan være mange, men det spørres om ikke den viktigste årsak har vært at en ikke har hatt muligheter til å gjenskape et skimiljø i likhet med det som eksisterte før krigen. Det har ikke skortet på talenter, men under arbeid med disse har skolegang og andre ting ført til at de har måttet forlate stedet slik at andre lag dermed har høstet fruktene av gruppens arbeid.

Men laget har de siste årene hatt en rekke gode guttehoppe som har tatt godt for seg av premiebordene rundt omkring i distriktet. I dag satses det fortsatt på den yngre garde. Interessen for langrenn er også stigende. Det samme kan sies om slalåm. En har inntrykk av at gruppens ledelse arbeider meget godt, noe som byggingen av de mange nye idrettsanlegg er et godt bevis på. Den ombyggede skibakken i Okshola og den nye skibakken i Bursimarka er prosjekter som vil komme til å få stor betydning for den framtidige hoppSPORT i Sulitjelma. Et annet prosjekt er lysløypa som ble tatt i bruk ved årsskiftet. Hinderløypa må også nevnes.

Alle disse nye idrettsanleggene har skaffet bedre treningsforhold for de aktive. Det er også slått inn på nye veier når det gjelder å få også den litt eldre generasjon til å dyrke skisporten. Kobberløpet som i år ble arrangert for første gang, var et resultat av dette arbeid. Løpet ble en storsuksess for laget, og sikkert en god inspirasjon for gruppens og lagets ledelse i det framtidige arbeid for skiidretten i Sulitjelma.

Når det gjelder skigruppens administrasjon gjennom årene er det mange navn som burde vært nevnt i en slik beretning. Men forskjellige omstendigheter har vært årsak til at dette må utstå til et senere høve. Men vi går vel neppe noens ære for nær når vi lar Guttorm Jordbro representere alle de som hver på sitt felt har gjort sin store innsats for skiidretten. Det er vel nær sagt ikke den gruppe i Malm som Jordbro ikke har hatt befatning med, både som aktiv og administrator. Likevel er det vel skigruppen som mest har nytt godt av hans store

innsats. Han har vært gruppeformann og formann i lagets hovedstyre. Videre har han vært henholdsvis nestformann og formann i Nordland Skikrets. Da Nordland Skikrets i 1946 ble delt inn i flere kretser, ble han den første formann i Salten Skikrets, og samme år innvalgt som medlem av Norges Skiforbund, som Nord-Norges første representant. Dette tillitsvervet hadde han i 8 år. Det er vel ingen tilfeldighet at Jordbro har Norges Skiforbunds pokal for godt arbeid gjennom årene, samt Norges Idrettsforbunds plakett med diplom. Han er også innehaver av Salten Idrettskrets hederstegn, IL Malm's hederstegn, og er også æresmedlem av IL Bakken.

Det arbeid han og alle de andre lederne har nedlagt innen administrasjonen har vært av uvurderlig betydning for laget.

TURN FRA 1908 TIL 1922

Den 1. oktober 1908 hadde bokholder Sverre Jenssen innkalt til møte i Festivetslokalet for å drøfte opprettelse av en turnforening. Det var 21 mann tilstede. En komité på 5 stk. ble valgt til å arbeide ut et program til et konstituerende møte.

Den 8/10 1908 ble så Sulitjelma Turnforening stiftet med bokholder Jenssen som formann.

Den første kontingent ble satt til kr. 3,- pr. år og de første penger skulle gå til innkjøp av en hest. Første marked ble avholdt vinteren 1909.

Allerede den 25/10 1910 ble det dannet et dameparti, men på grunn av dårlig interesse og mangel på instruktør gikk partiet inn samme år.

Første turnoppvisning ble holdt den 20. april 1910 - billettpris kr. 0,25. Den første PR virksomhet ble foretatt i 1913 da en av lagets medlemmer fikk i oppdrag å sende inn en artikkel til Turnbladet.

Foreningen lå død i 1914, men tok seg opp igjen i 1915. I 1916 var det slutt og turn lå nede inntil denne gren ble tatt opp i Malm i 1922. Gjennom denne perioden ser det ut som om at laget ikke har vist ansikt utad. Det hele var nok mere basert på mosjon og opptreden på stedet

1922 til 1940

Den første formann var her Martinius Tidemann. Han var også den første instruktør. Gruppen hadde ca. 20 mann som drev aktivt de første år. For å høyne nivået ble det allerede i 1923 sendt ut to mann til et instruktørkurs i Bodø. Gruppen har gjennom alle år vært flink til å få utdannet egne instruktører slik at nivået innen turn bestandig har vært høyt. En annen ting som bør nevnes i denne forbindelse er at instruktørene har jobbet gratis. Det er ikke alle lag som har vært så heldig stilt. Det må også sies at gruppen har arbeidet godt økonomisk gjennom alle år.

Allerede i 1928 brakte et turnmarked inn hele kr. 945,38 i netto. 1925 ble også et vendepunkt for gruppen. Da ble det nemlig startet et dameparti som siden har vokst seg større og større. Det var en del pessimisme blant herrene over denne "galskap", men denne pessimisme har damene gjort grundig til skamme. I 1925 ble det også drevet et gutteparti. I 1927 var gruppen vokst seg stor til å bestå av 2 herrepartier, 2 damepartier og 1 gutteparti. Ved det Nord-Norske stevnet i Narvik deltok det en dametropp på 19 damer under ledelse av Tidemann. I følge avisreferater høstet troppen ros for sin innsats. En viss oppsikt vakte det også at troppen turnet etter trekkspillmusikk. Så deltok gruppen i stevne på Melbu med 14 damer og 10 herrer og i de følgende år reiste gruppen ut på flere store stevner og propagandaturer i distriktet. En tur som bør nevnes spesielt er turen til landsturnstevnet i Trondheim i 1930. Her deltok det 16 damer og i Aftenposten for mandag den 5. juni 1930 finner vi følgende: «Med stor interesse overvar man oppvisningen av Sulitjelmas 16 damer, øvelsene ble utført etter trekkspillmusikk og var meget vellykket. Avslutningen i første felt, en storblomst tok sterkt bifal.»

I 1929 ble det stiftet en sykkellubb som hadde til formål å skaffe penger i kassen. Denne arbeidet godt og skaffet blant annet penger til veie for innkjøp av lagets fane og til kopper og utstyr på Idrettens Hus,

I 1933 og 34 var troppene henholdsvis i Harstad og Melbu hvor de høstet store laurbær. På Melbu fikk gruppen et minnebeger for sin gode innsats.

I pinsen 1956 ble det avholdt et større kretsturnstevne i gruppens regi hvor følgende lag deltok: Narvik, Melbu, Mosjøen og Malm.

Turinspektør F. Bergheim kom på besøk i 1939. Dette besøk ga en ekstra fart i turnsporten og det ble

utdannet 6 dommere i herreturn. Med en aktiv gruppe i virksomhet satte krigen, en stopper for det fortsatte arbeid,

1940 til 1968

Idrettens Hus ble tatt av tyskerne i 1940. Gruppen fikk da leie Folkets Hus og øvelsene fortsatte fram til 1942 da laget skulle under kontroll av nazistene, turmateriell beslaglegges og kasse og protokoller inndras. I denne anledning ble det vist stor oppfinnsomhet i å gjemme de forskjellige saker og ting. Kassaprotokollen ble blant annet fikset til å vise et underskudd på kr, 26,00. I all stillhet ble treningen for 7 av herretroppen gjenopptatt på Folkets Hus i 1943.

I 1944 var situasjonen noe lysere og turnapparatene ble plukket fram. Dametroppen kom nå også i gang, og en propagandatropp ble til og med sendt til Misvær dette året.

Treningen på Idrettens Hus kom i gang på høsten 1945. Det ble en storaktivitet både på dame- og herresiden. Førkrigsstammen dannet grunnlaget og i disse årene helt fram til 1955 drev gruppen trening både for damer, herrer, piker og gutter. Dette var en rik periode for gruppen hvor også enkeltmannsprestasjonene kom fram i form av flere Nord-Norske- og kretsmesterskap. Likeledes ble det tatt Nord-Norske mesterskap i lagkonkurransene. Under et stevne i Narvik hvor gruppen tok de fleste medaljer, så blant annet stevnets oppmann at gruppen heller burde ha snudd kursen sydover og deltatt i Norgesmesterskapet. Disse mesterskap ble tatt av herreturmerne, men damene har også deltatt i konkurranseturn i årene 1954-60-61- og 1962. I landsturnstevner for damer har gruppen vært representert i Lillehammer 1950, Halden 1954, Trondheim 1958, Bergen 1962 og Gjøvik 1966.

Gruppen har deltatt i alle kretsstevner etter krigen med sine tropper i dame- og piketurn og har bestandig på disse stevner gjort en fordelaktig innsats.

Av egne arrangementer kan nevnes: Nord-Norsk mesterskap for herrer i 1948 kretsmesterskap for herrer i 1951, Nord-Norsk mesterskap individuelt for damer i 1961, kretsmesterskap individuelt for damer i 1961, krets- turnstevne for damer i 1949 og 1966, kretsturnstevne for barn i 1950-1955-1958-1961-1964- og 1967.

Gruppen har greidd å holde en god standard på sitt materiell. Penger er skaffet tilveie ved større arrangementer som turnmarked, oppvisninger, loddsalg m.m. Av større anskaffelser i senere tid kan vi nevne innkjøp av båndopptager, turnfane, ny bom og flere matter.

Administrativt har gruppen bestandig hatt en fast og sammensveiset kjerne av medlemmer som har kunnet holde gruppen sammen selv om mange av lederne reiste fra stedet. Det samme kan en trygt si om instruktørene. Flere av gruppens medlemmer har da også fått utmerkelse gjennom kretsen for sin innsats for turnsporten.

IDRETTENS HUS ble overdratt til Malm's disposisjon i 1929. Inntil de siste årene har gruppen administrert huset. Det er her gjort en kjempeinnsats i form av dugnader for å holde huset i hevd og bygge det ut. Hva eget hus har betydd gjennom disse årene er vel unødvendig å fortelle.

Turngruppen driver i dag med ca. 120 aktive kvinner. Disse er fordelt på dametropp, mosjonstropp for damer, piker 14-16 år, piker 10-15 år, barneparti og småbarneparti. For første gang på mange år vil det også komme i gang et gutteparti.

FRI-IDRETTSGRUPPEN

De første spredte forsøk innen friidrett ser det ut som kom i stand gjennom Sulitjelma Turnforening da det i 1915 ble kjøpt inn et høydestativ.

I ordnede forhold kom en ikke inn i før "Malm" ble stiftet den 22/11 1922 under navnet "Turn- og Idrettslaget Malm". Første møtet som er notert gjelder innkjøp av friidrettsmateriell. Det var Tidemann som var primus motor her også.

Sommeren 1923 kom Helge Løvland til Fauske for å holde et dommer- og instruktørkurs i fri-idrett. Fra Malm møtte to mann, og det var Alf Bakkemo og Tidemann. Begge fikk dommersertifikat. De deltok også i et innlagt fri-idrettsstevne hvor Tidemann vant lengde, diskos og 100 m for junior,

1924: Innbydelse til terrengløp fra Bodø og Misvær. 4 mann på instruktørkurs i Bodø: Johansson, Hans Strømhaug, Alf Bakkemo og Hilmar Flygt.

Den første kule laget hadde råd til å anskaffe var en kule fra "Mølna" i Vaskeriet.

I 1925 ble det første stevnet avholdt hvor laget arrangerte kretsmeesterskapet i enkle øvelser. De beste her var Erling Røst og Erling Sannes, Bodø.

1926. Klubbrekorder:

60 m	Kr. Joakimsen	7.4		
100 m	Kr. Joakimsen	11.8		
200 m	Kr. Strømhaug	26.4	i Bodø	4/6
1500 m	Hilmar Flygt	4.28.0	i Rusånes	17/6
5000 m	Hilmar Flygt	16.59.4	i Tromsø	13/8
Kule beste hånd	Kr. Joakimsen	10.0 m	i Bodø	1925
Kule sammenlagt	Kr. Joakimsen	17.8m	i Sulitjelma	
Spyd beste hånd	Aug. Hartviksen	38.8m	i Sulitjelma	25/7
Spyd sammenlagt	Aug. Hartviksen	62.3 m	i Sulitjelma	25/7
Diskos b. hånd	Kr. Joakimsen	32.7 m	i Sulitjelma	29/8-
Diskos s. lagt	Kr. Joakimsen	59.6 m	i Rusånes	17/6
Lengde	Kr. Strømhaug	5.6m	i Bodø	4/7
Høyde	Aug. Hartviksen	1.6m	i Sulitjelma	25/7

I 1926/27 var det dårlig med fri-idretten. For å få opp interessen ble det prøvd arrangert en triangelmatch mellom Bodø - Fauske og Sulitjelma.

Året 1927 ble fri-idretten skilt ut som en egen gruppe med Hans Strømhaug som formann. Gruppen var i konstant pengemangel. Dog hadde den idrettsmenn, og da bl. annet Leander Edvardsen i stille lengde med 3.25 meter og 1.55 meter i høyde. Han tok også Blystadpokalen.

I slutten av 20 årene og begynnelsen av 30 årene begynte storhetstiden innen fri-idrett med deltagere som H. Qvale, Bjarne Bredrup, Henning Leivseth, Trygve Edin, Arne Hofseth med flere. I 1955 var laget langt framme i kampen om "Silkebanneret". Henning Leivseth vant 100 - 200 - 400 - lengde og hekk. H. Qvale nr. 2 i hekk og kule. Bjarne Bredrup nr. 2 i høyde, og nr. 5 i tresteg. Den største friidrettsmannen laget har fostret er Henning Leivseth, som har i alt 11 Nord-Norske mesterskap samt 5 andreplasser og 1 tredjeplass. I 1956 ble han nr. 2 i Norges mesterskapet på 200 meter med tiden 22.2, og nr. 4 på 400 meter. Han var også med på Oslo Turns lag som satte norsk rekord på 1000 meter stafett i 1938. Henning Leivseth beholdt sin Nord-Norske rekord i henholdsvis 100 - 200 meter helt til Ole Bernt Skarstein kom i Norsk toppklasse. Henning Leivseths besteresultater er:

100 m	10.8 sek (10,7 sek oppnådd i annen klubb)
200 m	22,2 "
400 m	50,8 "
Lengdesprang	7,00 m

Disse resultater gav ham også førsteplass som Nord-Norges beste sprinter gjennom tidene inntil nylig. Han deltok også i landskamper og landsdelskamper.

Etter 1945 blusset friidretten opp igjen med en gruppe på 20 - 25 aktive. I disse år ble det tatt flere Nord-Norske mesterskap og kretsmeesterskap. Imidlertid er det Johan Botten som etter krigen har gjort den største innsats. Hans beste resultat er et Norges mesterskap i diskos for junior. Han var også en meget god tresteghopper, og ble nr. 3 i samme Norges mesterskap. Dette år deltok han også i landskamp mot Sverige, og ellers i flere landsdelskamper. I senior har Johan Botten 5 N.N. mesterskap, 3 andreplasser og 4 tredjeplasser. Hans Nord-Norske rekord i diskos for junior med 41.40 meter ståenda.

Etter denne storhetstid har friidretten lagt nede med noen få forsøk innen barneidretten. Laget tok her en del kretsmesterskap, men de unge forsvant igjen innen denne grenen slik som i de andre grenene innen laget.

Den største trener, ildsjel og leder gjennom tidene innen fri- idrettsgruppen er Hans Strømhaug. Han fikk da også i 1959 Norges Fri-idrettsforbunds diplom for sin innsats.

Til slutt bør det også nevnes de mange idrettsstatuetter som lagets medlemmer har tatt. Blant annet var materialforvalter Valaker med i første kull som fikk statuetten.

FOTBALLGRUPPEN

Fotballsporten ble først tatt opp som idrettsgren i 1914. Uten at det til å begynne med ble stiftet noen fotballklubb ble fotballtrening drevet først på "Myra" i Bursi, senere da Sulitjelma fotballklubb ble stiftet, gikk "Sandnesøyra" mere over til treningsplass. Denne ble opparbeidet og planert på dugnadsarbeid av fotballspillere. Som fotball ble den første tiden benyttet et lærdekk fylt med reinhår.

Fra de første kamper mot utenbys lag kan nevnes: 1921 Rognan - Sulitjelma fotballklubb, 4-0, 1922 Fauske fotballklubb -Sulitjelma på Fauske, 0-0. Returkampen i Sulitjelma ble 8 - 2 i Sulitjelma fotballklubbs favør. Ved et besøk i Bodø tapte Sulitjelma fotballklubb for Glimt med 8-0. Her syntes imidlertid Sulitjelmaguttene at de fikk plaster på såret ved at en danske på laget ved navn Lehm demonstrerte og var suveren i å sparke ballen høyest rett opp i luften. I 1923-1924 ble først Nordland Fotballkrets et faktum. Sulitjelma fotballklubb spilte sin første kretskamp mot Svolvær Idrettslag og tapte 3 - 0.

Først 23/10 1927 gikk Sulitjelma fotballklubb inn som en særavdeling av Idrettslaget Malm.

I 1927 fikk Malm besøk av Nor, Narvik og greide uavgjort kamp. Ettersom Nor var et av Nord-Norges beste lag, ble dette lenge betraktet som det beste resultat Malm hadde oppnådd.

1930 ble resultatmessig et godt sportslig år for Malm fotballgruppe, idet laget da ble ligamestre i Salten i konkurranse med lag som Russånes, Rognan, Fauske, Glimt og Innstranden IL. Senere har laget i førkrigsperioden holdt seg middels oppe på poeng- tabellen i kretskampene. Man har ikke nådd lengre enn til første runde i Nord-Norsk mesterskap. De fleste år har laget stillet både A, B og juniorlag i kretskampene. I dette tidsrom har unge spillere flere ganger gått ut av laget og startet egne lag. Disse nye lag har bare virket i kortere tid og er siden opptatt i Malm fotballgruppe igjen. Av navn på slike lag kan nevnes: "Panser", "Rask", "Sandnes fotballklubb" og guttelaget "Saulo".

Fotballplassen på Sandnesøyra ble etterhvert opparbeidet til en brukbar idrettsbane og fotballplass. Da Smeltehytten ble bygd i 1929, måtte den flyttes lenger vestover og i 1935-36 ble banen utvidet og fikk da målene 100 m lang og 57 m bred. Dette arbeide ble finansiert av Fauske Kommune ved hjelp av arbeidsløshetsmidler og av dugnadsarbeid fra lagets medlemmer.

Banen hadde et egenartet dekke som besto av jern og svovelholdig avgang fra grubedriften. Dette brant sammen til en rustbrun, sementhard flate som ga en usedvanlig god sprett på ballen. Dette var et forhold som Malm hadde fordel av under sine hjemmekamper. De gjestende lag maktet ikke å beregne den gode spretten. I regnvær kunne banen bli sleip og det rustaktige og gule belegget som da kom på rene fotballdrakter, var umulig å vaske av igjen. Skrubbsår som oppsto i kampens hete var vanskelig å få til å gro med denne sand i sårene. Banen lå lavt, så på forsommeren da flommen satte inn, kunne den være oversvømmet av Langvannet slik at all virksomhet på banen måtte utsettes. Svovelrøyken kunne også være stram til sine tider. Idrettslaget mistet sin bane i 1955.

Korte glimt fra fotballgruppens virksomhet.

- 1927 Nor, Narvik var på besøk. Uavgjort 4-4- Praktkamp.
- 1928 Tilbakefall i interessen, og derfor ble kretskampene avlyst
- 1929 Svak sesong grunnet formann- og treners fravær.
- 1930 En god sesong under trener og formann Pedro Edwardsens ledelse. Malm ble kretsmeiere i Salten.
- 1931 Atter en svak sesong. Fotballgruppen ikke representert på årsmøtet.
- 1932 Interessen igjen stigende. 11 betalende medlemmer, og en kassabeholdning på kr. 22.99.
- 1933 Stigende interesse og middels plassering på poengtabellene.

- 1934 Alle A lagskamper tapt, 2 B lagskamper vunnet. Aksel Sanderud fra Bodø Glimt som trener.
- 1935 Malm deltok med A og B lag i kretskampene. Middels resultat. Fotballbanen ble utvidet.
- 1936 Arbeidsstans. Ingen deltagelse i kretskampene.
- 1937 Middels resultater. Oppslutningen om laget vokser.
- 1938 Middels plassering på tabellen. Stor økning av betalende medlemmer. Stor skiaktivitet innen gruppen. Stafettkamp om 4 årig vandrepokal startet.
- 1939 Fortsatt sportslig og økonomisk fremgang. Ligger bedre an på tabellen. Skitrening og stafettkamper fortsetter i vintersesongen. Forsøk med skøytebane på idrettsplassen. En del inntekter oppnås her før isen blir ødelagt av kis fra kistippen. Kjøpte nytt høytaleranlegg.
- 1940 Arbeidet innen gruppen i godt gjenge. Står sterkt økonomisk og har et meget lovende spiller materiell da okkupasjonen kommer. Stopp i virksomheten.
- 1945 Konstituerende møte i Idrettslaget Malms fotballgruppe den ' 20/12 1945.
- 1946 Det ble påmeldt A og B samt junior lag til fotballkretsen. Eget utvalg tar seg av banen. Trener og materialspørsmål i forgrunnen.
- 1947 God tilslutning til fotballgruppen. 46 medlemmer innmeldt til Kretsen. Sportsklubben "Varg" Oslo gjestet Malm med resultat 2-2. Nor Narvik kommer på besøk, og Malm vinner med 5-1. I returkamp i Narvik tar Nor revansje, og vinner 3-1. Det kan nevnes at Nor ble Nord-Norsk mester av året 1946.
- 1948 Verdens nordligste fotballklubb "Svalbard Turn- og Idrettslag" besøker Malm. Malm vinner kampen 3-1. A laget blir nr. 2 i kretskampene. B laget nr. 2 og juniorlaget nr. 2, Bare lag fra Glimt Bodø foran.
- 1949 54 spillere meldt til kretskampene, og Malm stiller med A - B og juniorlag. Laget har et kort besøk av Olaf Hære fra Vikersund. Middels resultat for A kampene. Både B og junior blir avdelingsmestere, men dog med tap for Glimt i finalene. Trener Lars Strømhaug. Han må her få sin del av æren for de gode resultatene. Malm deltar også i Glomfjord i kampen om Hydropokalen og når her finalen.
- 1950 Juniorene trekkes ut av kretskampene da en mangler spillere. A laget ligger midt på tabellen, mens B laget blir avdelingsmestere. Taper likevel finalen med 3-1 til Bodø Ballklubb. Utslått av Glimt med 4-1 i Nord-Norsk mesterskap.
- 1951 A og B lag påmeldt kretsen og de Nord-Norske mesterkampene. A laget blir nr. 2 i kretsmesterskapet. På Mo vinner Malm 3-2 over Stålkammeratene.
- 1952 Privatkamp mot Moss Fotballklubb med tap 1-5. Dette til tross leverte Malm en god innsats og Malms keeper imponerer gjestene. Bare A laget deltar i kretskampene med middels resultat. Malm uttatt til å delta i prøveserien innen Salten og Helgelands krets. Malm utslått i Nord-Norsk mesterskap av Glimt med 7-0.
- 1953 Ungdomslaget fra Lyn Oslo besøker Sulitjelma. Malm vinner kamp mot samme lag med 5-3. Lynguttene meget begeistret for oppholdet her. A lagets årsresultat dårlig. Privatkamp mellom Malm Idrettslag Trøndelag og Malm Sulitjelma med resultat 4-1.
- 1954 A laget spiller sine kretskamper og havner langt nede på tabellen.
- 1955 A laget deltar i 2. divisjon. Laget tar gode inntekter på skytebane. Stor søkning av unge spillere.
- 1956 Krise for idrettslaget. Idrettsplassen blir beslaglagt til tomt for ny lokomotivstall. Laget hen vises til den uferdige banen tilhørende "Balmi" Fagerli. Avbud sendes for deltagelse i kretsserien.
- 1957 Fotballgruppen ligger nede grunnet banespørsmålet.
- 1958 A laget innmeldes i divisjon 4 i serien. Et guttelag i alderen 14-16 år stiftes. Balmi starter eget lag i fotball. Malm leier Balmis bane.
- 1959 A lag deltar i kretskampene, med mindre bra resultat, guttelaget fortsetter i serien.
- 1960 A laget er med i kretskampene. Ligger nede på tabellen.

1961 Trist bilde av situasjonen, Laget må trekke seg fra serien med det resultat at de må betale mulkt. Guttelaget nest sist. Møte avholdt den 16/11 1961 og her makter en ikke å få valgt nytt styre, Fotballgruppen i Malm har siden lagt nede.

FORMENN I MALM FRA 22/11 1922

1922	Tidemann, Martinius	1945/46	Laxå, Edvard,
1923	"	1946/47	Hansson, Ivar
1924	"	1947/48	Gøranson, Andor
1925	"	1948/49	"
1926	"	1949/50	Møkleby, Petter
1027	"	1950/51	Lie, Bjarne
1929	Braaten, Bjarne	1951/52	Ekornes, Kjell
1929	Jordbro, Guttorm	1952/53	Eliassen, Gisle
1930	Lund, Thormod	1953/54	Laxå, Tormod
1931	"	1954/55	"
1932	Tidemann, Martinius	1955/56	Arntsen, Henry
1933	"	1956/57	Laxå, Tormod
1934	? (falt ut i protokollen)	1957/59	Holen, Toralf
1935	Strand, Kjartan	1958/59	:"
1936	"	1959/60	:"
1937	Braaten, Bjarne	1960/61	Kristensen, Kåre x)
1938	"	1961/62	Evjenth, Finn x)
1939	"	1962/63	Nilsen, Hermann
1940	"	1963/64	"
		1964/65	"
		1965/66	"
		1966/67	"
		1967/68	"

x) Nestformann Johannes Okkenhaug måtte overta etter 11/2- mnd. da Kristensen reiste.

x) Det samme i oktober da Evjenth reiste.